

RENCĒNU ZIŅAS

2004. gada decembris

Nr. 38 (5)

Rencēnu pagasta informatīvais biļetens

PĀRDOMU SLEJA

Ar svecēm sniega dārzos

Kad gada sliekšnis jau ieputināts gan dziļās kupenās, gan arī iesūpots stipros vējos, kūp liepziedu zeltainā tēja krūzē manos sniega dārzos, kuros klusi dus neplaukušie samtainie ābelziedi un putnu dziesmu vārdus vējš sasējis mezglu mežglos.

Dzied uguns liesmas sniega kaminā zem smagi piesnigušajiem egļu zariem, kur kautri kvēlo daudz mazu purva sārto dzērveņu smaidu, bet pie ozolu stumbriem, cits pie cita piespiedušies, elpo mierīgi, bet reizē arī modri stirnu siltie ķermeņi.

Ne sarma nenobirst no zaļu stiebriem, ne pēdas paliek aiz kāda gājēja, tikai aukstumā jūt it kā atmodušos naktsvijoliņu smaržu, un tumša ēna pārslid gar vējā kritušās priedes izslietajām saknēm. Aizlūst zars kā mirklis, kas nevienu šajā brīdī, kad Gājēja sirds meklē gaismu, netraucē no miera.

Elpa, viegli kūpēdama, slid pār pērnajiem, saldi reibinošajiem viršu puduriem, un Gājējs jūtas atradis meklēto - tagad tikai to aptvert un saglabāt tā, lai ik dienu varētu smelt pa lāsei kā tīru ūdeni no avota, lai ik nakti varētu iedegt svecas, kas rādis ceļu dvēselei... Vai tu, Gājēj, glabā to - meklēto un atrasto?

Ziemas tumšajā laikā Gājējs ilgojas pēc gaišas mīlestības - vai tas būtu uz zemes nomaldījies saules stars, vai arī mēness iedegtie ledus vizuļi plāvu smilgu skarās, vai arī maza gailīte mūsu pašu balto domu krustcelēs, acu skatos un lūgšanu sapņos, ko vēlamies saņemt un arī dot.

Mēs katrs tagad esam ziemas ceļa gājēji, kad ir tik patikami ne tikai noklausīties malkas sprakšķēšanā un piespiesties siltajam krāsns mūrim, un caur logu noraudzīties pārsļu virpuļos, bet arī iziet laukā un izstaigāt baltos ceļus un sajūst sala pirkstus vaigos.

Un, kad Gājējs vakarā pārnāk mājās, uz sliekšņa viņu sagaida suņuks ar nosarmojušām ūsām. Gājējs ieiet istabā un iedez sveci uz galda un pie sevis saka:

«Viss ir tik vienkārši. Nāks rīts un jauna diena, un vakarā es atkal atnākšu, lai iedegtu tevi, jo tu kvēlo līdz ar mani. Es varu pats citos svecas degt un pats par sveci kļūt...»

Man uz galda kūp liepziedu tēja baltā krūzē, un kaut kur manos sniega dārzos Gājējs dedz svecas dusošos ābelziedu pumpuros...

*Paņem savās rokās sauju sniega
Un piespied krūtim cieši cieši klāt -
Tā aizies drīz šī aukstā ziema,
Kas tālai bezgalībai līdzinās.*

*Un laid lai skumjas līdz ar pārslām
Skrien ziemēlvēja virpuļos,
Ar viegliem soļiem taku takām
Drīz brīnums tavā sirdī iedegsies.*

Gaišus un domās baltus Ziemsvētkus!

Vineta Kāge, Rencēnu Ziņu veidotāja

PAGASTA PADOMĒ

Lai laime un satiecība ienāk jūsmājās!

Gada isākās un tumšākās dienas liek aizdomāties par paveikto šajā gadā un izvērtēt turpmāk darāmo. Neskatoties uz to, ka vasara nebija silta, rudens bija lietains, zemnieki darīja visu iespējamo un neiespējamo, lai novāktu izaugušo ražu. Zemes aršana paliek lielā apjomā uz pavasari. Tomēr ražas nebija tās slīktākās, un droši vien zemnieki nezaudēs enerģiju un turpinās cīnīties ar mūžīgo iemeslu neražai «četri gadalaiki».

Laukos sāk ienākt Eiropas nauda, parādās daudz jaunu iespēju ražošanas modernizēšanai, paplašināšanai par ES līdzekļiem - atliek mācīties to visu apgūt. Jācer, ka 2005.gads būs labvēlīgs visiem gan klimatiski, gan finansiāli.

Šajā ziemas laikā viss liekas tumšs, bet, ja atceramies šo gadu ar daudzajiem svētkiem pie kaimiņiem un pie mums pašiem, kļūst gaišāks. Patikami bija redzēt, kā Valmiera godināja mūsu olimpieti Jāni Karlivānu. Tāpat jauka izskatījās mūsu Marta Brūne ciņā par titulu «Miss un Misters Valmiera 2004». Varētu atcerēties un jau tradicionālos Daces Čilipānes organizētos sporta un atpūtas svētkus augusta beigās. Domāju, ka katram ir ko atcerēties gan labais, gan arī tāds, kas nav tā isti izdevies.

Vēl līdz gada beigām ir daudz pasākumu, kuros satiksīties. Tā būs pagasta egles iedegšana 18.decembrī, egles skolā un bērnu dārzos, un, protams, gadu iesāksim ar karnevālu 1.janvārī.

Nākošais gads ir vēlēšanu gads - gads, kad jāpārvēl vietējās pašvaldības. Cerēsim, ka tikko izveidotā valdība būs stabila un ilgaicīga. Valdības veidošanā taču cīnījās «tumsas un gaismas» spēki, kā viņi paši izteicās, un jācer, ka šoreiz uzvarēja gaisma

un valdība atcerēsies arī tautu un valsti. Nenoliedzami, ka no valdības stabilitātes ir atkarīga arī mūsu pagastu nākotne - tās ir finanšu lietas. Ceru, ka nākošajā gadā izveidosim informatīvos centrus abās pagasta bibliotēkās ar publiskajiem interneta punktiem un bibliotēkas būs gaišas in izremontētas. Tāpat domāju, ka turpināsies iesāktais projekts par dzeramā ūdens no notekūdeņu saimniecības sakārtošanu. Tie ir lielākie no nākamā gada ieguldījumiem, kuri nepieciešami, lai varētu runāt par attīstību nākotnē.

Šo gadu var vērtēt kā samērā veiksmīgu. Būsim īstenojuši tos lēmumus, kurus pieņēmām. Ļoti jācer, ka viss, kas labi iesākts, turpināsies, un tas, kas nav izdevies, nākamajā gadā izdosies.

Galvenais - būsim visi aktīvāki un domāsim, ko mums vajag un kā to īstenot, piesaistot līdzekļus ar projektiem. Mūsu vietā to neviens nedarīs un arī no gaisa brīnumi neradīsies. Viens ir skaidrs, ka budžets nebūs tas brīnumlīdzeklis, kas atrisinās visas mūsu problēmas. Budžets atrisina mūsu ikdienas uzturēšanas problēmas, bet ne attīstību.

Nākošajā gadā vēl visu veselību, veiksmi! Lai piepildās mūsu izdomātais personīgajā dzīvē un arī kopējā lietās!

Priecīgs Ziemassvētkus! Uzsmaidīsim un būsim iecietīgi viens pret otru! Neviens no mums nav ideāls, bet tā ir liktenis lēmis, ka tieši šajā laikā un šajā vietā mēs esam blakus cits citam.

Vēlreiz novēlu laimi, satiecību, izpratni, mīlestību!

Rencēnu pagasta priekšsēdētājs Kārlis Sedvalds

*Vakar iesāka snigt.
Šodien maigums kā
Paslēpta laime
Rokās un sirdīs dus.
Svētku laiks klāt -
Modināsim vārdus vismīlākos!
/R.Gāle/*

Tuvojas Ziemassvētki un gadumija. Šis ir laiks, kad atskatāmies uz paveikto un ar cerībām raugāmies nākotnē.

Aizvadītajā gadā pagasttiesas darbs ir bijis diezgan saspringts - ir aizstāvētas nepilngadīgo intereses mantojuma lietu kārtošana, nodibinātas aizbildnības, aizbildņi atbrīvoti no pienākumu veikšanas, pārstāvētas bērnu mantiskās un personiskās intereses, izdarīti apliecinājumi un veiktas citas notariālās darbības, kā arī darīti citi lielāki un mazāki darbiņi, taču tā ir mūsu ikdiena.

Šoreiz gribu dalīties priekā un pateikt īpašu paldies tiem labajiem cilvēkiem mūsu pagastā, kuri šajā gadā ir snieguši palīdzību grūtībās nonākušajiem bērniem.

Tā Malda Dzelmē viena no pirmajām jau pagājušā gada nogalē dāvāja mājvietu un savu sirds siltumu Ingum, kura māmiņa uz laiku nonāca slimnīcā.

Šis gads iesākās skumji - bez mātes palika trīs māsiņas. Vecākās pie sevis pagēma vecmāmiņa, taču mazajai Santīņai jau sākām meklēt vietu bērnunamā. Arī šajā gadījumā liktenis izrādījās bērnam labvēlīgs, atsaucās Inta Cīrule, un tagad meitenītei ir mājas un apkārt mīloši un gādīgi cilvēki. Cīruļu ģimene ir pirmā mūsu pagastā, kas ir iesaistījusies audžuģimeņu kustībā, līdz ar to gadījumos, kad kādam bērnam būs radušās problēmas, mums nevajadzēs tūlīt meklēt vietu bērnunamā.

Arī Edgaru liktenis nav lutinājis. Zēna māte ilgāku laiku nav spējusi atrast pastāvīgu mājvietu, bet šovasar zēnam ir paveicies. Ieva Pētersone viņu uzņēmusi savās mājās, aprūpē, sniedz sirds siltumu un māca apgūt dzīvē nepieciešamas iemaņas.

Gribu novēlēt šiem cilvēkiem veselību un izturību, lai neapsīkst viņu sirds siltums arī turpmāk.

Lai gaiši šie Ziemassvētki un Jaunajā gadā vismaz mūsu pagastā būtu pagastā pēc iespējas mazāk sāpošu sirsniņu!

Pagasttiesas priekšsēdētāja Indra Mūrniece

Ziņas no dzimtsarakstu nodaļas

Strauji savam noslēgumam tuvojas 2004.gads. Kā vienmēr ir mazliet skumji par aizgājušo, taču prieks par to, kas vēl var būt... šajā gadu mijā es visiem pagasta iedzīvotājiem vēl saglabāt ticību labajam. Lai Jums Jaunajā gadā izdodas visas ieceres. Un galvenais - lai Jums šo ieceru būtu!

2004.gadā no mūsu pagasta iedzīvotājiem ir miruši 13 vīrieši un 14 sievietes:

Kārlis Anteins, Jānis Āboliņš, Ēvalds Bauģis, Edīte Beriņa, Arita Biele, Dailis Bošs, Anelija Deksnē, Viktors Ērglis, Ausma Gailite, Anna Irbe, Elena Kosciolēka, Jānis Koščiuks, Laimonis Kūla, Edgars Ločmelis, Maiga Lūse, Meta Miķelsone, Jānis Mūrnīks, Aina Purmale, Elga Rozīte, Atis Ruks, Vallija Sīle, Marija Strauta, Andris Štrodaks, Herberts Timermanis, Irma Vārava, Jānis Vinovskis, Venta Zaļzīme.

Šogad vidējais mirstības vecums ir 67 gadi - sievietēm 78 gadi, bet vīriešiem 55 gadi.

Dzimšana reģistrēta 7 meitenēm un 7 zēniem. Septiņās ģimenēs ir dzimuši pirmie bērniņi. Apsveicam!

Bērna dzimšana - tas ir liels brīnums, kurš prasis vecāku mīlestību, sapratni un pacietību. Lai Jums izdodas!

Ir noslēgtas 4 laulības.

Laimīgu un veiksmīgu Jauno gadu vēlot,

Aleksandra Ločmele

MEŽSAIMNIECĪBA

Izvērtēts meža īpašnieku veikums mežu atjaunošanā

Ari šogad Rencēnu mežniecības darbinieki izvērtējuši privāto mežu īpašnieku veikumu meža atjaunošanā. Attieksme pret šo, mežam tik nozīmīgo, darbu ir dažāda - ir īpašnieki, kuri šo darbu veic laikus un labā kvalitātē, negaidot mežsargu vairākkārtējus atgādinājumus, ir īpašnieki, kuri to veic pirms noteiktā obligātā atjaunošanas termiņa. Īpaši priecājamies par platībām, kurās tiek veikta mākslīgā meža atjaunošana, stādot kokaudzētavā izaudzētu, sertificētu, ģenētiski augstvērtīgu stādāmo materiālu. Šeit īpaši gribam uzteikt saimniecības «Renci» īpašnieci Vitu Ozerinsku, kura šajā gadā savā saimniecībā veikusi meža atjaunošanu 7.3 hektāru lielā platībā, tai skaitā pirms termiņa apstādot 6.5 hektārus.

Tāpat prieks par meža īpašniekiem, kuri izmanto platību apmežošanai savā saimniecībā ievāktus mežņus, šādi ievērojamas platības - 6.1 hektārus - pirms termiņa atjaunojuši Zigurds un Artūrs Siktāri.

Veicot laikus jaunās audzītes kopšanu, ne mazāk veiksmīgus panākumus var sasniegt izcirtumus atjaunojot dabiski, te gan novērojam, ka nocirstās skuju koku audzes vietā nereti izcirtums atjaunojas ar lapu kokiem - bērzu, apsi, baltalksni, tādējādi tiek pārkāpts pirmais mežsaimniecības pamatprincips - saimniekot nenoplicinoši - atstāt dabai, saviem bērniem un mazbērniem ne mazāk vērtīgu mežaudzi, kā esam nocirtuši.

Ļoti ceram, ka tie meža īpašnieki, kuri ar savu parakstu apliecinājuši, ka atjaunojamās platības tiks sakārtotas tā, lai tās varētu atzīt par atjaunotām līdz 31.decembrim, šo darbu izdarīs, un mežsaimniecības darbiniekiem 2005.gads nebūs jāsāk ar neapzinīgo sodīšanu.

Atgādinām meža īpašniekiem, ka pārskaņus par 2004. gadā veikto saimniecisko darbību mežsaimniecībā jāiesniedz līdz 2005.gada 1.februārim.

Rencēnu mežniecības kolektīvs meža īpašniekiem novēl gaišu, priecīgu noskaņu Ziemassvētkos un veiksmīgu, bagātu Jauno gadu!

*Ziemas saulgriežu kalnā
Saulē un cilvēki kāpj,
Pārlūkot darbus, kas veikti,
Sagaidīt jaunus, kas nāk...*

Rencēnu mežniecības
mežziņa vietniece **Gunita Karlsona**

Uzmanību!

Meža īpašnieku konsultatīvā centra **taksatore Aija Karlivāne** veic mežu inventarizācijas, novērtē cirsmas, pērk zemi mežu īpašumā.

Informācija pa tālruni 9169307.

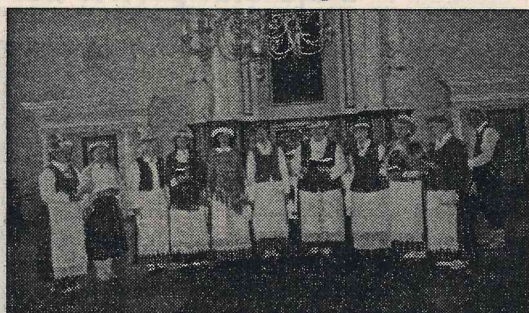
KULTŪRA

*«Baltā Ziemassvētku nakts,
Tu klusām atbrien pie manis...»*

Sārema

Un kas tur ir - ir jāredz katram pašam. Ir daudz kas mainījies no «padomijas» laikiem, bet mežonīgā daba un jūra ir nemainīgas, skaistas un vilinošas. «Rotas» saime ir pateicīga gidei Dainai par konkrēto un izsmeljošo stāstījumu un rādījumu. Un, protams, lielu lielais paldies šoferītim Uldim par jautro braukšanu.

Dziedam Alūksnes raj. Jaunlaicenes pagasta
Opekālņa baznīcā

Ilona, Inita - «Salacgrīvas folkloras svētki un radošas darbnīcas, ugunskurs pie pašas jūras, ar basām kājām rituālu dancošana, Jāņi - Rencēnos centrā - lietūs lija strauvēm, bet mēs dziedājām un dejojām. Vaidava - pankūku cepšana. Ūdensdzirnavās sezonas noslēguma ballīte.»

Maza atelpa un atsākam atkal savu 19-to sezonu. Ļoti gribas pateikt siltu paldies «kultūras nama ministriņai» - Māriņei par siltu sagaidīšanu ar smaržīgu tēju un cepumiem. Mēs bijām kultūras namā gaidīti.

Tagad citīgi gatavojamies Ziemassvētkiem Rencēnos 18.decembrī, Rīgā 21.decembrī. Pirms tam 11.decembrī vakarēšanas programma Dikļu kultūras namā ar jautrām izdarībām un kopīgu sadancošanu, kur savas pirmās kristugunis godam izturēja Guntas un Solvitas teicēju balsis.

Un atkal - vai gan mēs vieni spētu to visu celt, ja mums nepalīdzētu mūsu labie gariņi - pirmkārt jau Irēna ar savu mūžam ideju pilno galvu un radošām domām. Liels, liels paldies mūsu krusttēvam - pagastvecim Kārlim, nu mēs varam lepni deļot pat Eiropā, jo mums būs jaunas deju kurpes. Paldies Māriņei Saulītei par sapratni un atbalstu, paldies abiem šoferīšiem Jonasam un Viktoram, un, ja domas spēļ lidot, paldies arī Uldim Vaidavā, Ritvaram Ēvelē. Ir jau varbūt reizēm grūti šoferiem paciest mūsu kaprīzes. Paldies par izturību un pacietību.

Ir ļoti jauki un patīkami, ja pasākumos, kuros piedalāmies pagastā ar savām programmām, ir daudz domu biedru un klausītāju. Tas nozīmē abpusēju mīlestību un sapratni. Un tāpēc visiem tiem, kas mūs atbalsta gan materiāli, gan morāli, vēlam:

«Svecīšu mirdzumā Ziemassvētku baltajās minūtēs dvēselē spēku krāt, ar veiksmīgiem darbiem un cerīgām domām dzīvot Jaunajā gadā!»

*«... tavs brīnums man pretī staro,
Gadu kupenās rakts.»*

«Rotas» saime

Savai skolai

1954. gada 1. vidusskolas izlaiduma absolvents Edvards Irklis ar dāvanām Rencēnu pamatskolā 2004. gada septembrī.

I. Birzkopes foto

Rencēnu pamatskolas pirmā vidusskolas izlaiduma (1954. gada) absolvents Edvards Irklis šajā vasarā un rudenī savu skolu ir apdāvinājis bagātīgi - un nevis ar kaut ko īpaši mūsdienīgu, bet tomēr ļoti noderīgu, proti, esam saņēmuši vairākus simtus uzasinātu parasto zīmļu, kurus viņš iegādājies un glabājis no sešdesmitajiem gadiem, tāpat senus krāsu zīmļu komplektus, zīmēšanas albumus un mapes, lineālus, lekālus, rasetnes, papīru rakstīšanai, blokus un blociņus, kalkulatorus un daudz ko citus, bet īpaši noderēs viņa uzdāvinātās fotogrāfijas un dažādi materiāli, kas arī skaitāmi simtos, un kur vēl atmiņu stāstījumi!

Savā rīcībā esošos materiālus cienījamais kungs dāvinājis arī Valkas un Valmieras Novadpētniecības muzejiem.

Šis dāsnais cilvēks dzīvo Valkā un vairākas dienas veltīja sava laika, lai pats atvestu dāvinājumus uz skolu.

Viņš vienmēr atceras savu skolu, visbiežāk sūta apsveikumus. Pats unikālākais, ka viņam pieder neparasti daudz materiālu, pat reizēm liekas kuriozi, ka viss notikušais tik sīki datēts.

Inese Birzkope

Ceļš uz patriotismu

Andrejs Upmacis 9. klasē stāsta par savu dzīvi

Jānis Gustsons Lāčplēša dienā skolēniem stāsta par Bermontiādi

Rencēnu pamatskolas 2004./2005. mācību gada galvenajos uzdevumos ierakstīts: «Patriotisma jūtu attīstīšana, sekmējot cieņu pret savu skolu un pagastu.»

Ceļš uz patriotismu novembra mēnesī notikumiem bagāts. Savējie - bijušie absolventi tika uzaicināti būt kopā ar šodienas skolēniem.

Devītajā klasē par savu izaugsmi un Sibīrijā pārdzīvoto izsūtījuma laiku atmiņās dalījās Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris, bijušais Jūrmalas mūzikas vidusskolas direktors Andrejs Upmacis, bet par to, kā no rencēnieša var izaugt par Olimpisko spēļu dalībnieku, un par šovasar Atēnās piedzīvoto stāstīja Jānis Karlivāns.

Lāčplēša dienā par Bermontiādi un Rīgas aizstāvēšanu ļoti pamatīgi vēstures stundu skolas zālē vadīja Latvijas Nacionālo Bruņoto spēku virsnieks, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris Jānis Gustsons. Viņš no 10. novembra ievēlēts par Latvijas Militāro Izpletņlēcēju asociācijas valdes priekšsēdētāju.

Ieklausoties šo cilvēku dzīves stāstos un paveiktajā, vērojot viņu stāju, vērtējot sasniegto un jūtot līdzīgas zaudējumus un neveiksmes, kļūstam zinošāki. Mums ir paraugs, kam sekot, bet, kā tas iedarbojas uz katru, rāda personīgā attieksme, izpratne un spēja pieņemt to vai nu tikai zināšanai, vai arī rīcībai.

Inese Birzkope
I. Birzkopes foto

Jānis Karlivāns dalās iespaidos par vasaras Olimpiskajām spēlēm.

S. Rulles foto

IZGLĪTĪBA

Paldies par atbalstu

Sniegotā š. g. 23. novembra dienā Rencēnu pamatskolas pedagogi devās pieredzes apmaiņā uz Limbažu rajona Staiceles pamatskolu.

Šeit Rencēnu pamatskolas direktors Ģ.Grava un mācību pārzine A.Buračevska nodod dāvinājumu Staiceles pamatskolas direktoram Edgaram Ozolam

Š. g. 27. novembrī skolas vecāku sapulcē psiholoģe un žurnāliste Daina Reinfelde lasīja lekciju par tēmu «Pusaudzis starp skolu un mājām. Kā saprast pusaudzi?» Pēc sapulces norisinājās psiholoģes un pedagogu saruna par to, kur ņemt pozitīvās emocijas darbam.

Dinārs Klucis, 7. klases skolnieks, arī nākamgad piedalīsies skatuves runas konkursa «Zvirbulis 2005» rajona skatē

Rencēnu pamatskola turpina realizēt Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas licencētās divas programmas - pamatizglītības un piecgadīgo un sešgadīgo bērnu obligātās pirmskolas izglītības. Skola ir akreditēta, tas dod mums tiesības izsniegt apliecības par pamatizglītību.

Līdzekļus skolas uzturēšanai izdala Rencēnu pagasta pašvaldība, apstiprinot skolas budžetu. Tas nodrošina skolas normālu ikdienas darbu. Esam iegādājušies arī jaunus krēslus u.c. sīku inventāru. Protams, budžeta iespējas ir ierobežotas, visam līdzekļu nepietiek. Tādēļ esam pateicīgi par katru atbalstu un palīdzību. Esam saņēmuši humāno palīdzību no Norvēģijas. Par tās sarūpēšanu jāpateicas rencēnietēm - Gaidai Traubergai, skolotājai Dinai Oliņai, uzņēmējai Dacei Čilipānei. Lielākais ieguvums ir klašu tāfeles un vienvietīgie soli. Vērtīgs papildinājums arī skolas internātam (gultas, matračī utt.). Šogad Rencēnu pagasta padome pieņēma lēmumu par skolas pagalma sakārtošanu (bruģa ieklāšanu) un skolas darbnīcu jumta seguma nomaiņišanu. Sakārtojām arī apkuri. Par to esam pateicīgi.

Joprojām neatrisināta ir sporta zāles problēma. Pozitīvi vērtējama pagasta padomes priekšsēdētāja Kārļa Sedvalda vēlme piedalīties sarunā par kredīta ņemšanu šī jautājuma risināšanai. Ceram...

Satrauc skolēnu uzvedības problēmas. Gribru pievērst uzmanību azartspēlēm. Lūgums vecākiem pasekot, ko bērni paņem līdz no mājām uz skolu un kā tiek tērēti viņiem uzticētie naudas līdzekļi. Tā ir atkarība ar smagām sekām.

Gribētos lielāku vecāku ieinteresētību skolas domes darbā. Izglītības likums nosaka vecāku atbildību par izglītības iegūšanu. Skolas dome ir tiesīga izteikt priekšlikumus skolas iekšējās kārtības noteikumu pilnveidošanai un realizēšanai, tā ietekmējot izglītošanās procesu.

Smaga ir sociālā situācija daudzās ģimenēs. Iesakam vecākiem darboties atbilstoši izstrādātajam sociālās palīdzības nolikumam, griežoties pēc palīdzības pagasta padomē. Aktuāls ir jautājums par psihologa pakalpojumu sniegšanu. Meklējam labākos risinājuma variantus.

Prieks par skolēniem, kuri sekmīgi startē rajona mācību priekšmetu olimpiādēs. Arī šajā mācību gadā mums ir pirmie laureāti. Kā jau ierasts, atbalstīsim gan dalību šajos pasākumos, gan arī godināsim labākos par sasniegumiem. Iesakam pateicību visiem atbalstītājiem, kas dod iespēju šo pozitīvo lietu realizēt.

Ziemassvētkus gaidot, sakām lielu paldies par dāvinājumu skolai Jānim Bitteram, kurš izraudzījies no saviem mežu īpašumiem svētku egli un to atgādājis, izmantojot Raita Kociņa mašīnas treileri.

Rencēnu pamatskolas direktors Ģirts Grava

*Re, arī zvaigznēs ierakstīts
Tas pats, kas laukos plašos:
Jāmeklē sudrabs, tas baltais, kas trīs,
Tepatās - mūsos pašos.
(I.Ziedonis)*

*Siltumu mājas pavardā un drošu skatu
Jaunajā gadā!*

Rencēnu pamatskolas kolektīvs

VILIM CEDRIŅAM - 90

Sidraba jātnieks ziemeļu dārzos

«Dievs, dod dzejnieka piemiņai neaizgūt!» - rakstīja Vizbulīte Titāne 1999.gada laikrakstā «Liesma». Šogad dzejniekam Vilim Cedriņam aprit 90 gadu (1914.g.19. decembrī - 1946.g. 6.(?) janvārim), kaut arī viņa jau sen nav mūsu vidū. Dzejnieka piemiņas vieta bijušo «Cedriņu» mājvietā Rencēnu pagastā vēl ir redzama, pateicoties dažu cilvēku labajām rokām, taču mūžam neizdzēšama ir viņa dzeja, kurā jūtama toreiz jaunā un traušlā dzejnieka pārdzīvojumu un jūtu pasaules krāsainība. Kāpēc traušlā? Cilvēks, kurš dzimis ziemas laikā, vienmēr tiecas pēc siltās saules, bet sniegotajos plašumos par vaduguni ņem savu dedzīgo un karsto sirdsbalsi.

Vilis Cedriņš - jaunais dzejnieks - Rīgas literārajā dzīvē ienāca 30.gadu vidū, kad literatūrā dominēja klasicisma un neoklasicisma virziens, nesdams līdzīgu sev Burtnieku ezera dziļo dzelmju noslēpumus, sava novada dabas sirdsdegsmi, kas jo spilgti atspoguļojas viņa dzejoļu krājumos «Sidraba jātnieks» (1935) un «Ziemeļu dārzos» (1942). Lai Vili Cedriņu uzskatītu par 20.-30.gadu literatūras laikzīmes paudēju, nepieciešama rūpīga viņa dzīves faktu un daiļrades analīze, jo dzejā jauneklīgs paudis sava laika, kā arī savas dzīves pieredzes sāpju un ilgu, ciņu un šaubu, mīlestības un kaisles vaibstus.

Biogrāfijas datu Viļa Cedriņa dzīves gājumā nav daudz, zināms tikai, ka viņš dzimis Valmieras pagasta «Skujās», tad vēlāk tēvs ģimenei cēlis savas mājas «Cedriņus» Rencēnos, kuras 1936.gadā bijušas jāatstāj. II Pasaules kara laikā Vilis ar vienu bērnu paliek Latvijā, Kurzemes katlā, bet sieva ar otru bērnu devusies bēgļu laivā uz Zviedriju. Ne jau aiz brīvas gribas. 1946.gada janvārī Viļa Cedriņa dzīves kamola paveidiens trūkst... Ziema deva dzīvību viņam un arī paņēma savās sniega segās...

V.Cedriņš ar savu piesātināto estētisko pasaules skatījumu, optimistisko vitalitātes pilnību pauž pozitīvismam raksturīgās pazīmes, atspoguļojot sava novada dabas bagātības un tautas pagātnes likumsakarības, respektīvi, dievu un cilvēku attiecības, kā arī impulsīvo mirkļa izjūtu tvērumu mīlestības, kaisles gaismā. Tas viss it kā paceļas neatkārtotajā, pilnīgā, mūžam nemainīgā gaisotnē, kuru sajaut var arī mūsdienu lasītājs, jo dzejnieks neizvirza neskaidrus motīvus, bet gan savā pieredzē izveidotus - tas ir «brīnumu dievs», kuru spēku un varu redzam pāri dabas un cilvēks varenībai, tā ir virieša mīlestība, kura savdabīgi izpaužas, vērojot sievieti, bet tā ir arī nāve, ar kuru nebeidzas dzīvības aizsākums, jo ir kāda ozolzīle, kas mirušā plaukstā spēj laist jaunas saknes.

Lai arī Laima nebija likusi šupulī ilgu mūžu, tomēr savā dzejā Vilis Cedriņš īpaši pievērsies folkloras elementiem, gan izmantojot tēlus, gan arī formu, taču to sasaistot ar tā laika cilvēka izjūtu pasauli. Folkloras klātbūtne neatšķir un neattālina lasītāju, bet gan vēl jo pilnīgāk iezīmē dzejā «gribēt pateikto».

Piemēram, dzejoļi «Brīnumu dievs» Dievs dzejniekam ir tas, caur kuru radusies dabas pilnība - tās neatkārtotamība, kur «pāri ārēm slid ausmā tev pēdas, / Tur saule zeltotu ābolu sviež, / Kur glāsti stiebrus, raug - vārpas jau vēdas, / Kur plūdo elpu, zied smaržu tur sviež». Bet tajā pašā laikā Dievs un viņa likums - ražens un cēls -, šis Dieva likums, kas valda pasaulē, «uz pilnību veļ, līdz tā kā zvaigznes rit dvēseles veļos, - krūtīs ceļ».

Dzejnieks neaprobežojas ar Laimas tēlu tikai kā likteņa lēmēju, bet tā viņam ir arī gurstošo gājēju glabātāja ceļā uz laimi, kad parādās kāds kārdinājums, taču arvien dzejnieks vēlas, lai paliek aiz cilvēces nāves pēdām Laimas labvēlība,

ļaujot atbalsīm šalkt vēl pēc kalnāja kalna ar kādreizējām skaņām.

Vilim Cedriņam tuvs bijis veļu kulta, kas dzejniekam piešķir īpašu dzīves uzskatu - dzejnieks izjūtis, respektīvi, vienmēr ir domājis, ka cilvēks dzīvo arī tur - aizsaulē -, un viņš atnāk arī uz zemes, bet jau kā viesis vai arī kā zīme un atgādinājums uz zemes dzīvajiem:

«Kā jūras dzilēs peld ābeļu laivas,
Tā sapņi sērdienim aizsaulē rit -
Kur māte modri auž varavīksnes saivas
Un tētis pērkonā kaltuvē sit.»
(«Sērdienis»)

Dzejnieks arī parāda mātes parādīšanos:

«Kas gan tik zeltaini met gaismu
Veļu nakts ritā ap sešiem?
Lāpa kā pūces acs tumšo šķeļ baismu,
Kūti iet māte ar nēšiem!..!
Un, pirms vēl laktā nav modušies gaiļi,
Agrīnais solis jau cauri.
Māte ar lāpu un slauktuvi daiļi
Aiziet, kur salnā viz mauri.»
«Māte ar lāpu»

Dzejniekam īpaša bijusi ne tikai mātes mīlestība, bet arī dzimtenes mīlestība, kas izteikta gan kā skumjas un ilgas, sāpes un izmisums prombūtnes laikā, gan kā cerība un prieks, kā mūžīga vērtība cilvēka dzīvē, piemēram, kad, atceroties bērnu dienas, «aiz grīšļainām plavām, aiz stiegrainiem puriem / Mans dzimtenes luksts guļ kā sargāts no buriem. / Starp ciņiem tur maldījos kādreiz es - gans» («Dzimtenes luksts»). Bet pavisam svinīgs patoss jūtams dzejoļi «Rīga dimd»:

«Dzimtā valsts, svētums mans,
Tavi lauki miera pilni -
Klusi vējš kalnos šalc,
Meži vētrā zan,» taču dzejnieks vēl atgādina, ka «tāls tas laiks - svešinieks jauns tautai slēdza Rīgas vārtus,» kad latvju ciltis tika apspiestas, bet jau «tuvs tas laiks - spara pilns latvis teica savu vārdu,» un «tumsā zūd, purvā trūd simtu gadu gruzdums sūrs - pašiem mums jākal spožs tautas pūrs!»

Un dzejnieks, gara pūrā ielūkojoties, smēlies savai daiļradei ierosmi izteikt savu mīlestību pret dzimteni, kā arī aicināt un uzrunāt citus - it kā vēsturei atkārtoties, vajadzīga vienotība, jo «cilts, kurai asinis tērauds un guns,

Celsies pār valstīm, šīs robežas skauta.
Kamēr vien Daugavas ūdeņi dun,
Ziemeļu gredzenā diža augs tauta.» («Latvijas robežas»)

Pavisam skaidri savu nacionālo domu pauž rindas, kas liek ikvienam latvietim sajust sevi kā dzimtenei piederīgu:

«Mūžam kalējs debesīs ārdē bultas tēvzemei,
Mūžam mūsu sirdis sit saules mūžu Latvijai!»

Katram dzejniekam ir sava dzimtenes izjūta, savs stūrītis zemes, kurā gūst spēka avotu garam. Tā arī Vilim Cedriņam īpašs bijis Ziemeļvidzemes Valmieras novads, kur tuvs bijis Burtnieku ezers un baznīca, kapsēta, kas dzejā parādās kā kultūras kodi.

«Mana dzimtenes baznīca baltā,
Pie tevis nāk baznīcēns aizmirsts,
Tavi trīs gadu simteņi sirmie
Stingri un mierīgi raugās,
Mani divdesmit septiņi gadi
Skumji un satraukti trīs.»

«Aizmirstā baznīcēna dziesma»

Īpaša bijusi arī Viļa Cedriņa mīlestības dzeja - tā aizsākas no tikumiskās bārenes zeltābola aizvešanas tautās un turpinās pavisam jutekliskā, maigi erotiskā, bet ne zemiskā vai aizskarošā, bet gan patīkamā uzmanībā. Viņš ievērojis sievietē matu sprogas, kas «pār ausīm skan lēni kā mūzika tāla, mati pland vējā kā dūmi un ligo kā zemūdens augi», un saka: «Vai gan ar glāstu man skarties gundegām, dūmiem vai matiem?» («Mati»)

Tāpat arī acis, «vai tām rudzupuķu krāsa, / Vai rāma jūra viņām krāsa, / Vai dzirksts, no zibens cēlusies? / Bet skropstu vainags tumšs un biezs / Bij kā ap zvaigznēm melni stari, / Kas tumsā liksmot liek ar vari». («Acis»)

Ir cilvēkiem dzimtene un daba, ir arī mīlestības alkas, taču visam pa vidu vēl atklājas arī paša dzejnieka dvēseles lauks, kurš ir bezgala plašs savā izpratnē un mirkļa izjūtās - tas ir sidraba kalns, kurā viņš kāpj un nekad neatsakās tam iet apkārt, jo ir svarīgi pārvarēt «dzīves kalnu», kad «jūt viņš šo draugos ik zāli, ik koku, kā bēglis pie viņiem es atnācis plokū», un «lec zelta saule aiz sudraba kalna, / Rauj traukties tālāk jauns gaviļu prieks («Sendievi»), un dzejnieks apzinās, «kas niknos negaisos ir bieži rūdījies, / Tas zinās vērtību pat blāvam saules staram» («Rāvas koks»).

It zīmīgs un spēcīgi funkcionējošs ir ziemeļa un salnas tēls, kas varbūt kā nejaušība, bet varbūt kā Dieva griba ir apvijusi

dzejnieku jau no pašas dzimšanas (19.12.1914.) un arī zīmīgos dzīves pavērsienos. 1935.gadā 1.dzejoļu krājums iznāk Ziemassvētkos, 1940.gada decembrī V.Cedriņš apprecas ar M.Cuibi, 1942.gada 21.janvārī piedzimst dēls Gundars, 1944.gada oktobrī sieva ar vienu no dēliem dodas bēgļu gaitās uz Zviedriju, bet viņš ar vecāko dēlu paliek Latvijā. 1945.gada decembrī V.Cedriņš raksta no izsūtījuma vēstules mātei un māsai, bet 1946.gada janvārī - mirst.

Varbūt šī traģiskā stīga, kas, zemapziņas skarta, brīdinoši ietrisas jau pirmā krājuma dzejolī «Ziemeļvējam»:

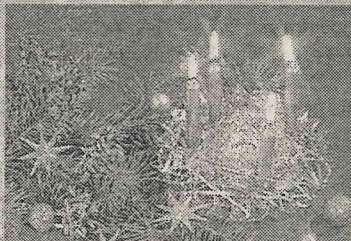
«Es jūtu, ziemeļvējš, mans draugs un brāli,
Tavs glāsts pār vaigu pārslīd vēss un alks,
Es zinu jau - tu pirmais brauci kūmās
Un šūplā dziesmu dziedāji pie rūts,
Starp melnām sienām ziemas nakts drūmās
Kad pavērās mans mūža ritums grūts ./.
Tad, pāri brāžot, vējš mans draugs un brāli,
Man kapa dziesmu skaisti svilpo vēl!

Un tomēr - «mūžs kā upe, viņi - gadi - viss aizrit un turpinās, un, «cik viens otram gan tuvu / Mūžā ir sākums un beigas», un mūsdienās Vilis Cedriņš ir «dzejnieks ar ozolzili mirušā plaukstā».

bc.fil.Vineta Kaģe

Ziemassvētku apsveikumi

Lai gaismas straumei
Sirdij tecēt cauri,
Tam brīnumam, ko
Ziemassvētki nes,
No mīlestības silto
Vārdu auras,
Lai atkal sasilst
Mūsu dvēseles!

Tik klusi un gaiši deg svece
Un sirdīs siltumu lej,
Bet tālumā skanīgā balsi
Kāds sidrabains zvaniņš smeļ.

Rencēnu alternatīvās pirmskolas izglītības
iestādes bērņus un vecākus mīļi sveicam
Ziemassvētkos un novēlam laimīgu Jauno
2005.gadu!

Bērņudārza kolektīvs

Veikala «DO» kolektīvs novēl visiem Rencēnu
pagasta iedzīvotājiem gaišus Ziemassvētkus un
laimīgu Jauno gadu!

Sidraba mēnešņiņš
Veļas pa gaisu,
Sētā nāk rūķīt's
Ar dāvanu maisu.

Atnāca, nolika
Priekšnamā klusi
Aizgāja tālāk
Uz kaimiņu pusi.

Ne manija sēmieks,
Ne ierējās suns, -
Bet, kur tas bij bijis,
Gaiši iedegās guns.
(V.Plūdonis)

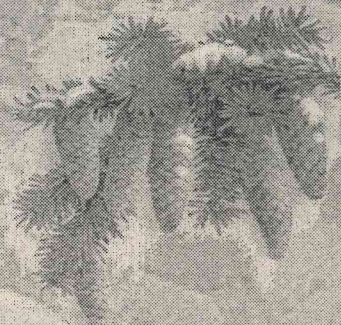
Mīļus un siltus Ziemassvētkus!
Labām pārmaiņām bagātu Jauno 2005.gadu!

Novēl no sirds Jūs «Dēļas» veikala kolektīvs

Lai sildās sirds tai baltajā dziesmā,
Ko šovakar zeme debesīm dzied.
Un nosargā sevi to sveču liesmu
Ar kuru droši var puteņos iet.

Sveicam visus Rencēnu pagasta pensionārus
Ziemassvētkos un novēlam veselību, stipru gribu
un dzīvotprieku Jaunajā gadā!

Pensionāru padome

Par savām saknēm domājot

Vidū ar akordeonu Andrejs Upmacis 1953. g. 17. februārī Vozžajevskas ciema kultūras namā montāžas laikā.

Foto no ģimenes arhīva

Dzimtas ciltskoks Minču mājās izliktajos stendos sakuplojis desmit paaudzēs, sākot no 1714. gada. Tā ir unikāla vērtība, un tās veidošanā Ņinas un Andreja Upmaču ģimenē ieguldīts liels noskaidrošanas darbs, kas apkopots biezā grāmatā. Pārlapojot vecās Burtnieku draudzes baznīcu grāmatas, radusies interese, kā senčiem tādi neparasti vārdi - Libis un Kača; to vēl Upmači noskaidrošot.

Kad 1957. gadā ģimene atgriezās dzimtenē no izsūtījuma, tad vajadzējis pateikt par katru radnieku. Viegļāk bijis nosaukt tos, kas dzīvojuši Latvijā, jo pasaulē kara laikā izklīduši daudzi: gan Kanādā, Austrālijā un Lielbritānijā.

Aizskrējuši gadi, paaudzes nomainījušas viena otru, bet ar lepnumu un mīlestību par sev tuvajiem stāsta Ņina un Andrejs Upmači.

Zemes iepirkšana par dzimtu Rencēnos sākusies 1862. gadā, tad arī šeit pasaulē nācis Andreja vectēvs un tēvs, divi brāļi, viņi jau devušies aizsaules ceļos, palicis Andrejs - stiprs, izturīgs, sīkst, ar tādu dzīves enerģiju un humora izjūtu, ka diezin vai šodien otru tādu Rencēnos atrast.

Paradoksāla bijusi savas dzimtas mājas atgūšana. Kolhoza «Zelta druva» laikos Minčos dzīvojušas daudzas ģimenes, un Andrejam nācies tajā irēt sev istabiņu 1982. gadā.

Sāpīgākais laiks Upmaču dzīvē bijis izsūtījums 1949. gada 25. martā. Tālajos Austrumos viņš pavadījis jaunības gadus. Tēvs gan divies aizsaules ceļā ātrāk, izsūtījumu nepiedzīvojis, no Londonas atvestā brāļa pelnu urna un mātes piemiņai uzstādītā plāksnīte (pati gul Habarovskas zemē) Burtnieku kapos šodien

Māja 110-gadniece, bet dzimta apzināta 10 paaudzēs. Upmaču dzimtas salidojumā Rencēnu pagasta «Minčos» 2004. gada vasarā.

Foto no ģimenes arhīva

veido kopības izjūtu, bet tā šovasar atdzimusi no jauna, kad Rencēnos Minču mājās dzimtas salidojumā pulcējās 56 tās locekļi. Satikšanās bijusi neaizmirstama un daudznacionāla, jo dzimtas kokā ir lapiņas ar latviešu, angļu, indiešu un čehu tautas piederību. Andrejs vienmēr bijis sabiedrības dvēsele, tāpēc radiem sagādātas neaizmirstamas stundas, netradicionāli stāstot par smagiem pārdzīvojumiem ar humora dzirkstelīti zemtekstā un rādot plašās apkārtnes mūsdienīgu atdzimšanu.

Ņinas kundze no Rīgas 16 gados atstājusi Latviju, bet Andrejs 21 gadu vecumā, pirms ceļojuma strādājis vecāku saimniecībā un mācījies Priekuļu lauksaimniecības skolā, bija dienējis vācu armijā, tāpēc izsūtīšanai iemeslus varējuši atrast visdažādākos. Šos gadus atceroties, Upmači saka, ka dokumentos bijis ierakstīts - bez tiesībām pretendēt uz bijušo īpašumu, bet mātei ieraksts - atbrīvot bez tiesībām dzīvot Latvijā. Viņas sirds to neizturēja, jo palika tur, svešumā, bet Andrejs nelegāli atgriezās mājās.

Kad viņam 27 gadi, Andrejs iestājās mūzikas vidusskolā kordiriģentu klasē Habarovskā, lai gan pirms tam nekādas nopietnas saskares ar mūziku nav bijis. Jaunietis spēlējis deju vakaros (večerinkās), kāzās un dažādos svētkos. Kad bija ieskatījies Ņinā un nodibinājis ģimeni, studēja, vajadzēja nopelnīt, un to izdarīt varēja ar spēlēšanu. Ņinas kundze Vozžajevskas sādžā pat dziedājusi latviešu kori. Izdzīvošana notikusi darbam ar mūziku mijoties.

Andrejs no 1960. gada tika uzaicināts par Jūrmalas mūzikas vidusskolas direktoru, bet apstiprināts amatā tikai pēc divpadsmit nostrādātajiem gadiem. 43 gadi atdoti šai skolai un tās audzēkņiem. Arī paša bērnu (divi dēli) un mazbērnu ģimenēs mūzika godā un cieņā.

Vēlākajos gados Andrejs spēlējis arī Rencēnu prāģeru kapelā. Ņinas kundze pēc atgriešanās Latvijā strādājusi rūpnīcā «Darba spars», sākusi kā vienkārša strādniece, līdz kļuvusi inženiere.

Upmaču ģimenē tradīcijas tiek veidotas un koptas jau gadiem. Tie ir kapu svētki Burtniekos, Jāņu svinēšana pie Staburaga, tuvāki un tālāki ceļojumi, Ziemassvētku eglīte ar īstu Salavecīti Andreja izskatā u.c.

Latvijas valsts Andrejam Upmacim piešķirusi augstāko apbalvojumu - Triju Zvaigžņu ordeni.

Tiekoties ar dzīvespriecīgajiem pensionāriem gan nešķiet, ka viņi jau iekļuvuši šī nosaukuma kategorijā. No viņiem staro dziļa intelīģence un atvadoties paliek atmiņā vārdi: «Darbs mums vienmēr ir bijis prieka avots,» jo ik uz soļa mājās, pagalmā un ēku kompleksā valda sakoptība un latviskums ar valsts karogu mastā.

Inese Birzkope

2004. gada 11. augustā «Minču» pirtiņas pajumtē no kreisās Vija Kalniņa, Andrejs Upmacis, Milda Trauberga un Ņina Upmace.

I. Birzkopes foto

Izdevējs – Rencēnu pagasts. Atbildīgā – Vineta Kāģe, tālr. 9120635

Par skaitļu un faktu pareizību atbild autori.

Salikta un iespiesta SIA «VALMIERAS TIPOGRĀFIJA LAPA».